

Onderwerp: **Vestiging asielzoekerscentrum (azc) in Barneveld**

Samenvatting raadsvoorstel

Dit raadsvoorstel betreft de vestiging van een asielzoekerscentrum (azc) in Barneveld. Het voornemen is om maximaal 300 asielzoekers voor ten minste vijf jaar op te vangen. De gemeente neemt hiermee verantwoordelijkheid voor het leveren van een bijdrage aan het oplossen van het schrijnende tekort aan opvangplaatsen voor asielzoekers in Nederland.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. In te stemmen met de vestiging van een asielzoekerscentrum (azc) in de gemeente Barneveld binnen de volgende kaders:
 - de opvangperiode is ten minste vijf jaar;
 - het aantal te huisvesten asielzoekers bedraagt maximaal 300;
2. Het college opdracht te geven een locatieonderzoek binnen deze kaders uit te voeren en de uitkomst hiervan ter goedkeuring aan de gemeenteraad voor te leggen.

1. Inleiding

Door oorlogen en geweld ontvluchten duizenden mensen hun land. Dan gaat het dus niet alleen om de vluchtelingenstroom uit Oekraïne, die op dit moment op ieders netvlies staat. Ook zonder de oorlog in Oekraïne is de nood aan opvangplekken voor vluchtelingen hoog. De verwachting is dat dit de komende jaren verder toeneemt. Voortdurend dreigen onwenselijke situaties van (crisis)noodopvang in tenten en sporthallen. De urgentie rondom de opvang van vluchtelingen is de afgelopen periode in de media uitgebreid naar voren gekomen. Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) heeft diverse keren de noodklok geluid vanwege de nijpende situatie in Ter Apel. Hoewel er het afgelopen half jaar door gemeenten en het COA duizenden extra opvangplaatsen zijn gerealiseerd, is het nog niet genoeg. Er zijn voor 1 juli 2022 nog ruim 7.000 opvangplaatsen nodig om landelijk aan de capaciteitsopgave van 42.000 plaatsen te voldoen. Deze opgave is nog zonder de instroom van vluchtelingen uit Oekraïne. Het college stelt voor onze verantwoordelijkheid te nemen en draagt door de vestiging van een azc bij aan de dringende en urgente opvang van vluchtelingen. Door te kiezen voor een opvang van 300 asielzoekers voor ten minste vijf jaar, kan er een zelfstandige opvanglocatie komen met de daarbij behorende faciliteiten vanuit het COA.

2. Maatschappelijk effect

De vestiging van een azc is een thema met maatschappelijke impact. De maatschappelijke effecten liggen op het terrein van leefbaarheid, openbare orde en veiligheid maar ook op onderwerpen als huisvesting van andere doelgroepen, werkgelegenheid, meer druk op zorg en sociale begeleiding, meer kinderen naar school en het stimuleren/enthousiasmeren van vrijwilligerswerk.

3. Ruimtelijk aspect

Om tot een weloverwogen locatiekeuze te komen, zijn ruimtelijke aspecten zoals bestemmingsplan, stedenbouwkundige (on)mogelijkheden, toekomstige ontwikkelingen, eigendom, ligging bij voorzieningen en infrastructuur belangrijk. Qua oppervlakte hanteert het COA dat er voor een opvanglocatie van 300 vluchtelingen circa 7.000 - tot 8.000 m2 nodig is.

Wij hebben inmiddels een eerste globale locatieverkenning uitgevoerd en hieruit blijkt dat er mogelijkheden zijn. Ook inwoners vragen wij om mee te denken over mogelijk geschikte locaties. Vervolgens zullen alle locaties door het college worden gewogen. Wij leggen vervolgens een voorkeurslocatie aan u voor. De input van omwonenden wordt meegewogen bij de uiteindelijke besluitvorming.

4. Argumenten

1.1 Keuze asielzoekerscentrum (azc) in plaats van noodopvang

De huidige urgentie bij de opvang van vluchtelingen heeft betrekking op zowel noodopvang als opvang voor langere termijn. Bij de noodopvang gaat het om opvanglocaties die zo goed als mogelijk tegemoetkomen aan de eerste levensbehoeften. Noodopvang is voor zowel vluchtelingen als gemeente en inwoners een onwenselijke situatie. Vluchtelingen moeten regelmatig verhuizen en op veel noodopvangplekken is er gebrek aan privacy, veiligheid en warmte. Het is daarom gewenst om tot een duurzame opvanglocatie voor een langere termijn te komen, bijvoorbeeld een azc. Daarmee is noodopvang niet meer aan de orde, houdt de gemeente de regie en wordt er aan een duurzame oplossing bijgedragen.

1.2 Keuze duur en aantal vluchtelingen azc

Door te kiezen voor de opvang van 300 personen voor de duur van ten minste vijf jaar (met een tussentijds evaluatiemoment), is het voor het COA mogelijk om een zelfstandige opvanglocatie neer te zetten met alle daarbij behorende faciliteiten en personeel. De druk op de gemeentelijke organisatie blijft daardoor beperkt. Bij een kleinere opvanglocatie (<300) ontbreken de faciliteiten die een zelfstandige organisatie biedt. Een zelfstandige opvanglocatie houdt in dat er een locatiemanager aanwezig is die een directe lijn heeft met het gemeentebestuur. De locatiemanager wordt ondersteund door woonbegeleiders, programmabegeleiders, casemanagers, een huismeester, administratieve ondersteuning en beveiliging. Daarnaast is er toezicht bij de entree en zijn er strenge huisregels (zoals geen drank en drugs).

Het voordeel van een opvang voor meerdere jaren is dat het voor vluchtelingen en lokale samenleving meer duidelijkheid en rust geeft. Er kunnen betere voorzieningen worden getroffen, zoals onderwijs, zorg en vrijwilligerswerk. Ook is er meer gelegenheid om dat in goede samenwerking met alle betrokken partijen te organiseren. Het doet een appel op de kracht van de Barneveldse samenleving. De situatie in de wereld en het draagvlak en betrokkenheid bij de opvang van vluchtelingen in onze gemeente laten we meewegen bij een eventuele verlenging van de periode van vijf jaar.

1.3 Duurzame oplossing en ontwikkelmogelijkheden

Door te kiezen voor een azc wordt er voor een duurzame oplossing gekozen. Er zijn verschillende alternatieven voor hoe de duurzame opvang voor vluchtelingen in de praktijk gestalte kan krijgen. Voor welke variant wordt gekozen is afhankelijk van de locatiekeuze (ligging, grootte e.d.). De volgende opties zijn denkbaar:

- 1) De meest 'eenvoudige' vorm is dat op de locatie cabins worden geplaatst (al dan niet gestapeld). Er wonen alleen vluchtelingen.
- 2) Een andere mogelijkheid is een combinatie van cabins en duurzaam bouwen (COA geeft als voorbeeld de gemeente Harderwijk).
- 3) Wat in de praktijk ook voorkomt is het ontwikkelen van een grotere locatie waar vluchtelingen en arbeidsmigranten worden gehuisvest (COA geeft als voorbeeld de gemeente Ede (Kop van Deelen)).
- 4) Waar ook over nagedacht kan worden is een mix van bevolkingsgroepen. Op een grotere locatie kunnen bijvoorbeeld naast vluchtelingen ook tiny-houses voor jongeren, studenten en mensen met een woonurgentie worden gerealiseerd. Om ook voor anderen doelgroepen in de behoefte te voorzien, kan een mengvorm en het direct realiseren van snel betaalbaar bouwen interessant en relevant zijn. Na het verstrijken van een bepaalde periode kan de locatie beschikbaar komen voor bijvoorbeeld jongeren, spoedzoekers, studenten, arbeidsmigranten of andere inwoners die dringend behoefte hebben aan huisvesting.

- 5) Er kan ook op een zodanige wijze worden gebouwd dat de woningen geschikt zijn voor meervoudig gebruik. Als de opvanglocatie na een bepaalde periode wordt ontbonden kunnen de woningen direct door andere woningzoekenden worden bewoond.

1.4 Ontwikkende partij

Het realiseren van het azc in deze vorm (grootte en tijdsduur) kan door het COA worden opgepakt. De gemeente kan ook de regie in eigen hand nemen en zelf ontwikkelen. Het COA betaalt dan een huurvergoeding. Verder onderzoek is nodig om een keuze te maken. Een en ander is ook afhankelijk van de mogelijke locaties die uit onderzoek en het participatietraject met inwoners komen. De woningbouwcorporatie wordt actief betrokken bij deze opgave.

5. Risico's en kansen

Een risico is dat er, ondanks de voorverkenning, geen geschikte locatie wordt gevonden. De vestiging van een opvanglocatie biedt kansen. Hierbij kan gedacht worden aan werkgelegenheid, versterking lokale economie, meer kinderen naar school en het stimuleren/enthousiasmeren van vrijwilligerswerk.

6. Communicatie en participatie

Gelet op de maatschappelijke gevoeligheid van het onderwerp is een zorgvuldig communicatie- en participatietraject van groot belang. Draagvlak bij inwoners en stakeholders zoals kerken, verenigingen, maatschappelijke organisaties is essentieel. Er wordt een communicatie-/participatieplan opgesteld waarover de gemeenteraad zal worden geïnformeerd.

7. Financiën

Het financiële aspect moet nog verder worden uitgewerkt. Maar in principe verloopt de vestiging van een opvanglocatie financieel budgettair neutraal. Vanuit het Rijk worden budgetten beschikbaar gesteld.

8. Planning en vervolgtraject

Na instemming door de gemeenteraad wordt het locatieonderzoek uitgevoerd. De uitkomst wordt ter goedkeuring aan de gemeenteraad voorgelegd in het 4^e kwartaal van 2022.

In overleg met het COA wordt de planning van het vervolgtraject bepaald (bestuurs- en uitwerkingsovereenkomsten) en wordt het projectteam samengesteld.

De doorlooptijd van het gehele proces varieert van zes maanden tot circa twee jaar. Dit is afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt.

Bijlagen:

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
W. Wieringa J.J. Luteijn